

FIIA 19/2017

COMMENT

Charly Salenius-Pasternak
Ulkopoliittinen instituutti

Tehokas vastalääke: Neljä tekijää vahvistaa Suomen kykyä vastustaa hybridi- kampanjoita

Venäjän toimet Ukrainassa muistuttivat siitä, että valtiot käyttävät useita keinoja poliittisten tavoitteidensa saavuttamiseksi. Analyttisesti ongelmalliset mutta poliittisesti hyödylliset termit, kuten hybridisota, ovat nousseet esiin. Venäjän naapureiden on ajateltu olevan erityisen haavoittuvaisia. Suomella on hyvät edellytykset vastustaa hybridikampanjoita vuosikymmenien aikana luodun perustan ansiosta.

Suomi on ensinnäkin pohjimmiltaan vakaa ja toimiva valtio. Maa pärjää hyvin useilla mittareilla, jotka liittyvät demokratiaan, laillisuusperiaatteeseen, korruptiovastaisuuteen, sananvapauteen, koulutukseen ja sosioekonomiseen tasa-arvoon. Fund for Peace -järjestön vuosittaisen *Fragile State Index* rankkaa Suomen vuodesta toiseen maailman vakaimmaksi maaksi. Luottamus viranomaisiin on korkea. Viimeisimpien tutkimusten mukaan 96 prosenttia suomalaisista luottaa poliisiin. Pelastustoimi, tuomioistuimet, koulujärjestelmä ja Puolustusvoimat eivät ole kaukana tästä. Tämä antaa päätöksentekijöille hyvän pohjan rakentaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu yhteistyöhön, vuoropuheluun ja pelotteeseen.

Toiseksi Suomi lähestyy turvallisuutta kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. *Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa* avattu konsepti perustuu ajatukseen *yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta*. Kaikille yhteiskunnan tasoille ulottuvan strategian mukaan viranomaisten, yksityisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan ja yksittäisten ihmisten pitää yhdessä varmistaa tiettyjen toimintojen jatkuvuus – olivatpa yhteiskunnallisen kriisin syyt mitkä

tahansa. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on syvä ja päivittäistä. Järjestelmä on robusti, koska pakottavia lainsäädännöllisiä mekanismeja ei juuri tarvita. Kaikki toimijat ymmärtävät, että vain yhteistyön kautta voidaan kriisin aikana saavuttaa myös omia taloudellisia, aatteellisia tai poliittisia tavoitteita. Poliisin, tullin, rajavartiolaitoksen ja puolustusvoimien tiivistynyt yhteistyö ja lainmuutokset ovat johtaneet siihen, että ”pienien vihreiden miesten” tai terroristien on vaikeampi käyttää hyväkseen viranomaisten toimivaltuuksien ”liitoskohtia”.

Suomalaisen kokonaisturvallisuuden – ja puolustusjärjestelmän – tunnusmerkki on keskittyminen huoltovarmuuteen. Suomi on käytännössä saari, jonka kaupasta 70–90 prosenttia kulkee Itämeren kautta. Huoltovarmuuden keskeisenä osana on Huoltovarmuuskeskus, joka koordinoi kahtakymmentäyhtä valmiuspoolia, jotka koordinoivat esimerkiksi median, terveydenhuollon, ja logistiikan yhteistyötä. Yhdessä ne varmistavat, että suunnitelmia päivitetään jatkuvasti, muun muassa niin, että yksityisen sektorin toimijat voivat tarjota palvelujaan kilpailijoidensa logistiikka- tai tietoverkkojen kautta.

Kumppaniensa ja sopimustensa kautta Huoltovarmuuskeskuksella on myös energian, ruoan, lääkkeiden ja raaka-aineiden varmuusvarastoja. Lisäksi se suunnittelee ja kustantaa tietoliikenteen, rahoituspalvelujen ja viestinnän rinnakkais- ja tukijärjestelyitä.

Kolmanneksi Suomi jatkaa syvemmän kansainvälisen turvallisuuden yhteistyöverkoston rakentamista. Tavoite on estää hybridivaikuttamisyritysten käyttöä tai rajoittaa niiden vaikutuksia. Ääritilanteissa tarkoituksena on lisätä avunsaannin todennäköisyyttä riippumatta kriisin luonteesta tai alkuperästä. Suhteet muodostuvat kahdensivuisesta ja monenkeskisestä yhteistyöstä, jäsenyyksistä EU:ssa, YK:ssa ja Etyjissä sekä syventyvistä yhteistyöstä Naton kanssa.

Enemmistö suomalaisista näkee erityisesti EU-jäsenyyden maan turvallisuutta lisäävänä tekijänä. Suomen rooli osana laajempaa ryhmää kauppaneuvotteluissa ja EU:n rajaviranomaisten lisääntyvän yhteistyön hyödyntäminen sekä euron käyttöönotto, mikä vähentää muiden mahdollisuutta manipuloida pientä valuuttaa, ovat esimerkkejä siitä, miten kansainvälinen yhteistyö lisää kriisinsietokykyä maan

---

Ulkopoliittinen
instituutti

Kruunuvuorenkatu 4

PL 400

00161 Helsinki

Puhelin

---

(09) 432 7000

Fax

---

(09) 432 7799

www.fiia.fi

Ulkopoliittinen instituutti on riippumaton tutkimuslaitos, joka tuottaa korkeatasoista tutkimusta poliittisen päätöksenteon ja avoimen keskustelun tukemiseksi niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Korkean laadun varmistamiseksi ainakin kaksi asiantuntijaa lukee ja kommentoi kaikkien instituutin julkaisujen käsikirjoituksia. Julkaisut käyvät lisäksi läpi ammattimaisen kielitarkastuksen ja editointiprosessin. Julkaistavat näkemykset ovat kirjoittajien omia.

kohdatessa hybrdivaikuttamisyri-tyksiä. Kansainvälisten suhteiden verkoston elinvoima, kestävyys ja uskottavuus ovat keskeisiä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Neljänneksi Suomella on moderni kansallinen puolustusjärjestelmä, jonka keskiössä on Puolustusvoimat mutta johon yhdistyy muiden turvallisuusviranomaisten, kuten rajavartiolaitoksen työ. Tämä osatekijä on tärkeä, koska vaikka hybridikampanjoiden pyrkimys on saada aikaan käyttäytymistä, joka on ristiriidassa kansallisten intressien kanssa ylittämättä tavanomaisen sodan kynnystä, vahvistetaan ja tuetaan hybridityökalujen käyttöä sotilaallisella voimannäytöllä- tai käytöllä. Tästä syystä puolustusjärjestelmän kyky säätää valmiutta julkisilla ja ei-julkisilla keinoilla sekä välittömän kynnyksen tai pelotevaikutuksen luominen ovat tärkeässä roolissa hybridiuhkien torjunnassa. Kasvanut valmius antaa päätöksentekijöille mahdollisuuden vastata nopeasti ja joustavasti yrityksiin käyttää rajoitettuja sotilaallisia keinoja, kuten Venäjä teki vallatessaan Krimin.

Hybrdivaikuttaminen ja kriisien muuttunut luonne myös korostavat reservipohjaisen puolustusjärjestelmän etuja. Puolustusvoimat (ja viranomaistuen kautta muut viranomaiset) voi tarvittaessa hyödyntää

kansallisia kyber-, logistiikka-, viestintä-, media- ja monen muun alan asiantuntijoita, mutta paljon kustannustehokkaammin kuin jos se pyrkisi ylläpitämään ja kehittämään samaa osaamista Puolustusvoimien sisällä.

Vaikka hybrdivaikuttamiseen liittyviä huolia on esimerkiksi suhteessa viestintään, verkko-tiedusteluun ja kyberoperaatioiden toteuttamiseen, tarjoavat yllä kuvatut neljä osatekijää yhdessä Suomelle rakenteellisesti hyvän perustan selviytyä hybrdivaikuttamisyriyksistä, joiden pyrkimyksenä on horjuttaa yhteiskuntaa.